

VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

VU Toetsingskader

Risico's rondom schending
van mensenrechten en
gewapende conflicten in
internationale samenwerkingen

versie 2.0 – 24 juni 2025

1. Inleiding

1.1 Introductie

Wetenschapsbeoefening is onmogelijk zonder internationale samenwerking. De afgelopen periode is bij de VU het bewustzijn gegroeid dat samenwerkingen die volgens wet- en regelgeving weliswaar zijn toegestaan, niet altijd wenselijk zijn vanuit het perspectief van mensenrechten en gewapende conflicten. Dit toetsingskader 'Risico's rondom schending van mensenrechten en gewapende conflicten' (hierna: **Toetsingskader**) is ontwikkeld om medewerkers bewust te maken van deze risico's en te helpen om tot een afgewogen en verantwoord besluit te komen over het al dan niet samenwerken met een organisatie of persoon.

Dit Toetsingskader is de opvolger van het kader dat in juli 2024 vastgesteld is door het College van Bestuur. Het Toetsingskader is aangepast op basis van ervaringen in de pilotfase, feedback die ontvangen is vanuit de VU-gemeenschap, inzichten van andere academische instellingen en de evaluatie van de Adviescommissie. Deze versie van het kader is 24 juni 2025 door het College van Bestuur vastgesteld en treedt in werking per 1 september 2025. Alle aan de VU verbonden personen, faculteiten, diensten en instituten zijn verplicht het Toetsingskader vanaf die datum toe te passen. Het Toetsingskader en de toepassing zullen geregeld geëvalueerd worden en indien nodig worden aangepast.

1.2 Uitgangspunten

Voor goed onderzoek, onderwijs en valorisatie zijn internationale (academische) relaties van belang. Dankzij internationale samenwerking slagen we er beter in om samen de grote uitdagingen in de wereld te lijf te gaan. Partners over de hele wereld, variërend van universiteiten, overheidsinstellingen, bedrijven tot non-gouvernementele organisaties zoeken samenwerking met elkaar om ideeën uit te wisselen, onderzoek te doen en data te delen. Dat draagt bij aan wereldwijde kennisproductie, waarheidsvinding, beter onderwijs, economische ontwikkeling en onderling begrip en welzijn van mensen.

Er zijn omstandigheden waaronder een internationale samenwerking met een bepaalde organisatie of persoon juridisch is toegestaan, maar deze toch problematisch kan zijn. Dit Toetsingskader heeft als doel ondersteuning te bieden aan VU-medewerkers bij het nemen van een besluit over het al dan niet aangaan of voortzetten van internationale samenwerkingen die gerelateerd zijn of kunnen worden aan grove schending van mensenrechten (genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogs-

misdaden) of gewapende conflicten. Wanneer een beoogde partner een centrale of decentrale overheid is die politiek besluiten neemt en is betrokken bij een oorlog, dan zal moeten worden bekeken of de samenwerking geen bijdrage levert aan het gewapend conflict. Datzelfde geldt wanneer een beoogde partner geen centrale of decentrale overheid is, maar gevestigd is in land waar een gewapend conflict speelt.

Het Toetsingskader biedt geen pasklare antwoorden. Het zorgt voor een afgebakend proces waarbij wordt ingezet op een zo objectief mogelijke analyse en het geven van voldoende gewicht aan de omstandigheden van de specifieke samenwerking.

De VU hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

1. Academische vrijheid is een groot goed dat hand in hand gaat met de verantwoordelijkheid om te zorgen voor verantwoord en wetenschappelijke integer onderzoek en onderwijs.
2. De VU volgt de geldende wet- en regelgeving bij het aangaan van internationale samenwerkingen, zoals de EU- en VN-sanctielijsten.
3. De VU opereert onafhankelijk en vrij van politieke, ideologische of commerciële beïnvloeding.
4. VU werkt niet samen met organisaties of personen die direct bijdragen aan grove mensenrechtenschendingen.
5. De VU werkt in principe niet samen met centrale- of decentrale overheden van landen waar aanneemelijk bewijs is dat deze mensenrechtenschendingen begaan.
6. De VU sluit een samenwerking met andere organisaties dan centrale- of decentrale overheden - zoals universiteiten, kennisinstellingen en NGO's en andere organisaties die geen politieke besluiten nemen - in landen waar risico's zijn met betrekking tot grove mensenrechtenschendingen of gewapende conflicten in principe niet uit.
7. Academische vrijheid is een zwaarwegend uitgangspunt bij het aangaan van internationale samenwerkingen. Daarom worden besluiten over het wel of niet aangaan van een internationale samenwerking zoveel mogelijk binnen de faculteit in samenspraak met de onderzoeker(s) genomen.
8. Er dient altijd een afweging plaats te vinden waarbij de specifieke casus, in al z'n facetten, in relatie tot de beoogde partner wordt gewogen; organisaties of personen worden niet op voorhand uitgesloten vanwege het land waarin ze gevestigd zijn.

9. De academische autonomie en handelingsvrijheid van een organisatie, organisatieonderdeel of medewerker wegen mee in een besluit over samenwerken. Hoe kleiner de autonomie, des te terughoudender de VU is ten aanzien van samenwerken.
10. Voor het inschatten van Dual Use risico's geldt het Kader Kennisveiligheid VU.

Dit kader biedt een stevig houvast bij de afweging die moet worden gemaakt ten aanzien van samenwerkingen waar risico's aan verbonden zijn. Academische vrijheid is een groot goed, maar gaat hand in hand met de verantwoordelijkheid die de VU als kernwaarde hanteert en met de afspraken rondom bijvoorbeeld wetenschappelijke integriteit.

De opzet van dit toetsingskader vertoont gelijkenis met de wijze waarop kennisveiligheid binnen de VU is georganiseerd: verantwoordelijkheid bij de onderzoeker en diens faculteit, maar met kaderstellende ondersteuning vanaf VU-niveau.

1.3 Reikwijdte

Het Toetsingskader moet worden doorlopen in de volgende situaties:

Vorm samenwerking

indien sprake is van een:

- a. financieel component: wanneer in de samenwerking geld wordt ontvangen en/of beschikbaar wordt gesteld door de VU en in deze samenwerking een internationale partner betrokken is (direct of indirect zoals in een consortium of als onderaannemer); of
- b. institutionele samenwerking: wanneer de VU institutioneel samenwerkt met een partner, zonder dat sprake is van het ontvangen of het beschikbaar stellen van geld. Denk hierbij aan een Memorandum of Understanding (MoU) die de VU sluit met een buitenlandse universiteit over de uitwisseling van studenten.

NB. Dit betekent dat het Toetsingskader niet hoeft te worden doorlopen wanneer een onderzoeker van de VU publiceert met een of meerdere onderzoekers van buitenlandse universiteiten of als een onderzoeker een gastaanstelling krijgt bij een buitenlandse universiteit.

Alle typen samenwerkingspartners

Het Toetsingskader moet worden toegepast bij alle typen samenwerkingspartners (natuurlijke personen, universiteiten, overheidsinstellingen, bedrijven, niet-gouvernementele organisaties etc.).

Nieuwe samenwerkingen en verlengingen

Het Toetsingskader moet worden toegepast bij nieuwe samenwerkingen en bij verlenging van lopende samenwerkingen¹ die betrekking hebben op onderzoek, onderwijs of valorisatie.

Veranderende omstandigheden bestaande samenwerking

Indien omstandigheden zodanig veranderen dat risico's ontstaan binnen een bestaande samenwerking ten aanzien van grove mensenrechtenschendingen of gewapende conflicten moet het kader worden toegepast.

¹ Lopende projecten die mogelijk risicovol zijn worden a.h.v. dit kader bekeken

2. Toetsingskader

2.1 Twee typen beoogde samenwerkingspartners

Dit Toetsingskader zal worden toegepast bij het aangaan, verlengen of voortzetten van een samenwerking en is bedoeld om de medewerker te ondersteunen die een samenwerking wil initiëren of verlengen (de initiator). De directeuren bedrijfsvoering van de faculteiten en directeuren van diensten zijn verantwoordelijk voor de toepassing van het Toetsingskader. Een medewerker die zich zorgen maakt over een samenwerking kan het faculteitsbestuur of decentraal contactpersoon vragen om de samenwerking te (laten) bekijken aan de hand van het toetsingskader. Het Toetsingskader bestaat uit twee verschillende routes.

- Route 1 betreft samenwerking met een **(de)centrale overheid als partner**. Hieronder verstaat de VU een overheidsorgaan waarbinnen politieke besluiten

worden genomen, zoals in Nederland de Rijksoverheid, de provincie of de gemeente.

- Route 2 betreft samenwerking met een **partner anders dan een (de)centrale overheid**.

2.2 Het Toetsingskader

Beide routes starten met de toets of de samenwerking niet is verboden op grond van EU- of VN- sancties, andere wet- of regelgeving en UNL-afspraken. Vervolgens volgt een aantal vragen met betrekking tot veroordelingen, voorlopige maatregelen en/of rapportage van grove mensenrechtenschendingen. Grote mensenrechtenschendingen zijn in het Toetsingskader gedefinieerd als gruweldaden. Dit zijn genocide, misdaden tegen de menselijkheid en oorlogsmisdaden.

2.2.1 Welke stappen moeten worden doorlopen?

Stap 1: Partnercheck (route 1)

a. Controleer of de samenwerking wettelijk verboden is

De VU werkt niet samen met instellingen, bedrijven en personen die voorkomen op de EU-, en VN-sanctielijst en ook niet indien sprake is van een verbod op samenwerking vanwege andere wet of –regelgeving en UNL afspraken. Zie: [EU Sanctions Map](#). Als dit niet het geval is ga door naar vraag b.

Let op: bepaalde technologieën en werkvelden in relatie tot bepaalde landen kunnen ook onder sanctieregelgeving vallen. Raadpleeg hiervoor de factsheet 'Landenspecifieke sancties op technologie' op de [medewerkerspagina kennisveiligheid](#).

b. Is er een veroordeling of voorlopige maatregel voor het land in verband met grove mensenrechtenschending(en) door ICC, ICJ, of een nationale rechtbank?

Controleer of er tegen het land of overheidsfunctionaris(sen), een veroordeling of een voorlopige maatregel ligt voor grove mensenrechtenschendingen door het ICC, ICJ of een nationale rechtbank. Indien hier sprake van is, is het uitgangspunt dat de samenwerking met deze partnerinstelling niet toegestaan.

Indien hier geen sprake van is ga dan verder naar vraag c.

c. Heeft de OHCHR of internationale commissie van juristen gerapporteerd over grove mensenrechtenschendingen door het beoogde partnerland?

Raadpleeg www.icj.org en www.ohchr.org. Indien er rapporten zijn verschenen maak dan een afwegings- en beoordelingsdossier over de partner zoals beschreven in stap 3. Indien dit niet het geval is ga dan verder naar vraag d.

d. Is sprake van een gewapend conflict in het beoogde partnerland?

Als het beoogde partnerland betrokken is in gewapend conflict, dan is het risico groter op bijdragen aan grove mensenrechtenschendingen. Het kan gaan om zowel een gewapend conflict met een ander land, als een binnenlands conflict. Controleer of Today's Armed Conflicts of Global Conflict Tracker aangeven dat het vestigingsland betrokken is bij een gewapend conflict. Zo ja, ga verder naar Stap 2, zo niet, dan zijn er geen bezwaren ten aanzien van de samenwerking vanuit deze toets. Zorg dat eventuele andere toetsen en controles uitgevoerd zijn voordat het ter besluit wordt voorgelegd aan het faculteitsbestuur.

Stap 1: Partner- en vestigingslandcheck (route 2)

a. Controleer of de samenwerking wettelijk verboden is.

De VU werkt niet samen met instellingen, bedrijven en personen die voorkomen op de EU-, en VN-sanctielijst en ook niet indien sprake is van een verbod op samenwerking vanwege andere wet of -regelgeving, of UNL afspraken. Zie: [EU Sanctions Map](#). Als dit niet het geval is ga door naar vraag b.

Let op: bepaalde technologieën en werkvelden in relatie tot bepaalde landen kunnen ook onder sanctieregelgeving vallen. Raadpleeg hiervoor de factsheet 'Landenspecifieke sancties op technologie' op de [medewerkerspagina kennisveiligheid](#).

b. Heeft de OHCHR gerapporteerd over grove mensenrechtenschendingen door de beoogde partner of is er sprake van een veroordeling door een nationale rechtbank?

Indien dit het geval is dan is het uitgangspunt dat de samenwerking met deze partner niet is toegestaan. Indien dit niet het geval is, ga dan verder met vraag c.

c. Is er een veroordeling of voorlopige maatregel voor grove mensenrechten-schending(en) door het vestigingsland?

Controleer of ICC, ICJ of een nationale rechtbank hier uitspraken over gedaan heeft. Indien hier sprake van is, maak dan een afwegings- en beoordelingsdossier over de beoogde samenwerkingspartner zoals beschreven in stap 3. Indien Nee ga dan verder naar vraag d.

d. Heeft de OHCHR of Internationale Commissie van Juristen gerapporteerd over grove mensenrechtenschendingen door het vestigingsland van de beoogde partner?

Raadpleeg www.icj.org en www.ohchr.org. Indien er rapporten verschenen maak een afwegings- en beoordelingsdossier over de partner. Indien dit niet het geval is ga dan verder naar vraag e.

e. Is er sprake van een gewapend conflict in het vestigingsland?

Als het vestigingsland van de beoogde samenwerkingspartner betrokken is in gewapend conflict, dan is het risico op bijdragen aan grove mensenrechtenschendingen groter. Het kan gaan om een gewapend conflict met een ander land, als een binnenlands conflict. Controleer of [Today's Armed Conflicts](#) of [Global Conflict Tracker](#) aangeven dat het vestigingsland betrokken is bij een gewapend conflict. Zo ja, ga verder naar Stap 2, zo niet, dan zijn er geen bezwaren ten aanzien van de samenwerking vanuit deze toets. Zorg dat eventuele andere toetsen en controles uitgevoerd zijn voordat het ter besluit wordt voorgelegd aan het faculteitsbestuur.

Stap 2: Afweging en beoordeling (route 1 en route 2)

In deze stap weegt de initiator, in overleg met haar of zijn faculteit, de casus in al zijn facetten af tegen de in route 1 of 2 geconstateerde risico's. Hierbij spelen een rol:

- de aard en inhoud van de samenwerking;
- de houding en opstelling van de beoogde samenwerkingspartner ten aanzien van de geconstateerde risico's;
- de rol van het organisatieonderdeel t.a.v. de risico's; en
- de wijze waarop de beoogde samenwerkingspartner zich uit en gedraagt t.a.v. de geconstateerde risico's.

Al deze factoren zijn van invloed op de afweging die gemaakt wordt binnen de uitgangspunten en grenzen die in dit Toetsingskader zijn beschreven. Om een goede afweging te maken, moeten de volgende vragen worden doorlopen.

a. Wat zijn de redenen voor het aangaan van de samenwerking?

Geef duidelijk aan wat de redenen zijn voor het aangaan van de samenwerking met de beoogde samenwerkingspartner. Geef het belang aan van deze samenwerking of het project. Voorbeelden hiervan zijn de wetenschappelijke expertise van de partner, hulp bij toegang tot bepaalde (context specifieke) data (bijvoorbeeld ter voorkoming van Eurocentrisch onderzoek), bijdragen aan maatschappelijke verandering (de samenwerking kan de positie van gemarginaliseerde groepen helpen te verbeteren), bijdragen aan peace building, science diplomacy enzovoorts.

Geef aandacht aan de reden voor de samenwerking voor de afdeling, faculteit of dienst, en de VU in haar

geheel en wat het alternatief kan zijn als de samenwerking geen doorgang vindt. Refereer hierbij ook aan de waarden en verantwoordelijkheden van de VU. Zo kan onderwijsuitwisseling met een partner vreedzame betrekkingen bevorderen, omdat je ervoor zorgt dat mensen uit verschillende landen, met formele complexe relaties, met elkaar in contact kunnen blijven.

b. Wat zijn de risico's van de samenwerkingsactiviteit ten aanzien van grove mensenrechtenschendingen en gewapend conflict?

- Geef de risico's weer die volgen uit de vragen van route 1 en 2. Wat betekenen deze risico's voor het aangaan van de samenwerking met betrekking tot de samenwerkingsactiviteit? Raadpleeg de [Uppsala Conflict Data Program](#) voor meer achtergrond van het conflict.
- Geef risico's weer die samenhangen met de inhoud van de samenwerking.
- Projecten kunnen worden geclassificeerd als hoog risico (die rechtstreeks bijdragen), gemiddeld (waar indirect bijgedragen wordt), of laag risico (waar niet wordt bijgedragen).
- Beschrijf met welk onderdeel samengewerkt wordt en hoe deze zich verhoudt tot eventuele geconstateerde risico's.

c. Wat zijn de risico's met betrekking tot de samenwerkingspartner ten aanzien van grove mensenrechtenschendingen en gewapend conflict?

- Geef de risico's weer rondom grove mensenrechtenschendingen met betrekking tot deze partner. Wat betekenen deze risico's voor het aangaan van de samenwerking met de samenwerkingspartner?
- Geef risico's aan of de samenwerkingspartner een bijdrage levert aan het gewapend conflict, bijvoorbeeld door militair of operationeel onderzoek dat kan worden toegepast in het conflict.
- Bekijk hoe de persoon, afdeling, en/of faculteit bijdragen aan de risico's ten aanzien van (bijdragen aan) vermeende mensenrechtenschendingen of gewapend conflict door de instelling in openbare

bronnen. Indien van toepassing: geef ook aan of een organisatieonderdeel, anders dan het organisatieonderdeel waarmee wordt samengewerkt, risico's herbergt ten aanzien van mensenrechtenschendingen.

- Beschrijf de (on)afhankelijkheid van de partnerorganisatie van de overheid. Besteed aandacht aan de academische autonomie en handelingsvrijheid van de organisatie ten opzichte van de overheid. Hierbij geldt hoe kleiner de autonomie, hoe terughoudender de VU wil zijn met de samenwerking. Een ministerie of een overheidsorgaan wordt gezien als nauw verweven met de overheid en ook met het handelen van de overheid. Universiteiten en NGOs worden als meer onafhankelijk gezien, tenzij er informatie is die anders laat zien. Raadpleeg de [Academic Freedom Index](#) om de academische autonomie en handelingsvrijheid van de organisatie ten opzichte van de overheid te beoordelen. Bij een landenscore van 0.4 of lager is de autonomie laag.
- Beschrijf de vrijheid van meningsuiting in de partnerorganisatie. Bekijk bijvoorbeeld uitingen van het hogere management hierover en de omstandigheden in het land.
- Beschrijf de financiële stromen die naar de partner gaan in deze samenwerking.

d. Welke mitigerende maatregelen kunnen getroffen worden om de risico's zoveel mogelijk te beperken?

Beschrijf welke mitigerende maatregelen, of waarborgen, getroffen kunnen worden om de benoemde risico's zoveel mogelijk te beperken. Deze kunnen bestaan uit het voorkomen/uitsluiten van samenwerking met een specifiek onderdeel van de beoogde partner, het definiëren van failsaves in het geval dat er ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden (bijvoorbeeld het opnemen van een opt-out clause in het contract gericht op de geïdentificeerde risico's), zorgen dat de betrokken personen op de hoogte zijn van het risico, enzovoorts. Raadpleeg de VU website voor een overzicht van maatregelen.

Stap 3: Afweging en beoordeling (route 1 en route 2)

De initiator maakt een afwegings- en beoordelingsdossier die volgt uit de combinatie van de antwoorden uit de eerdere stappen en beschrijft minimaal het volgende:

- Wat is de reden om te starten met de samenwerking en de activiteiten die daarbinnen plaatsvinden?

- Wat zijn de risico's die verbonden zijn aan de samenwerking?
- Welke waarborgen worden getroffen te voorkomen bij te dragen aan gewapend conflict?
- Welke waarborgen worden getroffen om grove mensenrechtenschendingen te voorkomen?
- Hoe beoordeel jij de samenwerking, starten of niet?

Uit de risico informatie kan blijken dat een ander organisatieonderdeel dan waarmee direct wordt samengewerkt een aanmerkelijk risico vormt. Bijvoorbeeld door een onderwijsprogramma samen met een Ministerie van Defensie, of door de ontwikkeling van een technologie die ingezet kan worden bij profilering van groepen die mogelijk doel zijn van genocide. Of bij een onderzoekssamenwerking op het gebied van kindergeneeskunde met een universiteit waarbij het vermoeden bestaat dat een andere faculteit bijdraagt aan het ontwikkelen van defensie technologie die direct ingezet wordt in een bestaand conflict.

Het is dan noodzakelijk om de relatie tussen dit risico en de beoogde samenwerking nader te bekijken. Als de samenwerking direct met een betreffend organisatieonderdeel is dan is het uitgangspunt van de VU om de samenwerking niet aan te gaan. Als de samenwerking met een ander onderdeel van de organisatie is, dan moeten maatregelen beschreven worden die het risico beperken. Bijvoorbeeld in een studenten uitwisselingscontract voorwaarden opnemen dat delen van de organisatie geen onderdeel zijn van de uitwisseling, om zodoende te voorkomen dat VU studenten bijdragen

aan ongewenste activiteiten en dat studenten van dit onderdeel van de partner niet naar de VU komen.

De initiator bespreekt de beoordeling met de direct leidinggevende en de decentraal contactpersoon, of directeur bedrijfsvoering van de faculteit of dienst, of de Decaan (faculteiten kiezen wat passend is voor hen). Namens de faculteit besluit de directeur bedrijfsvoering of Decaan of een samenwerking plaats kan vinden. Voor dit besluit kan de voorgestelde samenwerking ter advisering voorgelegd worden aan de centrale Adviescommissie door het faculteitsbestuur (stap 4). Indien het College van Bestuur tekenbevoegd is kan het College de Adviescommissie om advies vragen.

Op termijn zullen decentrale contactpersonen beschikbaar komen voor het ondersteunen van het invullen van vraag drie. Stap 3 zal beoordeeld worden door het faculteitsbestuur. Vervolgens kan het faculteitsbestuur besluiten of de samenwerking aangegaan of verlengd kan worden en onder welke voorwaarden. Het faculteitsbestuur kan voordat het een besluit neemt advies inwinnen bij de centrale Adviescommissie.

Stap 4: Optioneel advies adviescommissie (route 1 en route 2)

Op aanvraag van het faculteitsbestuur stelt de Adviescommissie een advies op aan de hand van de informatie die onder stap 3 opgeschreven is. De adviesmogelijkheden voor te starten samenwerkingen zijn: geen bezwaar voor aangaan / kan met mitigerende voorwaarden aangegaan worden / kan niet gestart worden. Bij het verlengen van een samenwerking zijn de adviesmogelijkheden: kan verlengd worden / kan verlengd worden met mitigerende voorwaarden / niet verlengen. Bij een lopende samenwerking onder veranderde omstandigheden zijn de adviesmogelijkheden: kan voortgezet worden / kan voortgezet worden met mitigerende maatregelen / stoppen.

Het advies van de Adviescommissie wordt gedeeld met de initiator, het faculteitsbestuur en de decentrale contactpersoon. In geval van een negatief advies kan contact opgenomen worden met de (beoogde) partner om hen op te hoogte te brengen van de zorgen die de

VU heeft en hen indien nodig verduidelijkende vragen stellen. Als dit nieuwe informatie oplevert dan wordt dat samen met de bestuurlijke en juridische context meegenomen in het besluit door het faculteitsbestuur. In geval van een besluit tot samenwerking bij een negatief advies moet het CvB worden geïnformeerd. Het CvB kan de Adviescommissie om advies vragen en dan wordt het advies aan het CvB gericht.

De adviezen worden gedeeld met direct betrokkenen conform andere onderwerpen op de VU waar adviezen gegeven worden. De VU doet jaarlijks verslag over de toepassing van het Toetsingskader met daarin informatie over het aantal casussen dat een uitgebreide beoordeling gemaakt heeft (stap 3 van het Toetsingskader), met op hoofdlijnen informatie over type partners, besproken thema's, genomen vervolgstappen, en hoe vaak het advies van de Adviescommissie overgenomen wordt indien gegeven.

3. Proces

3.1 VU-breed gebruik

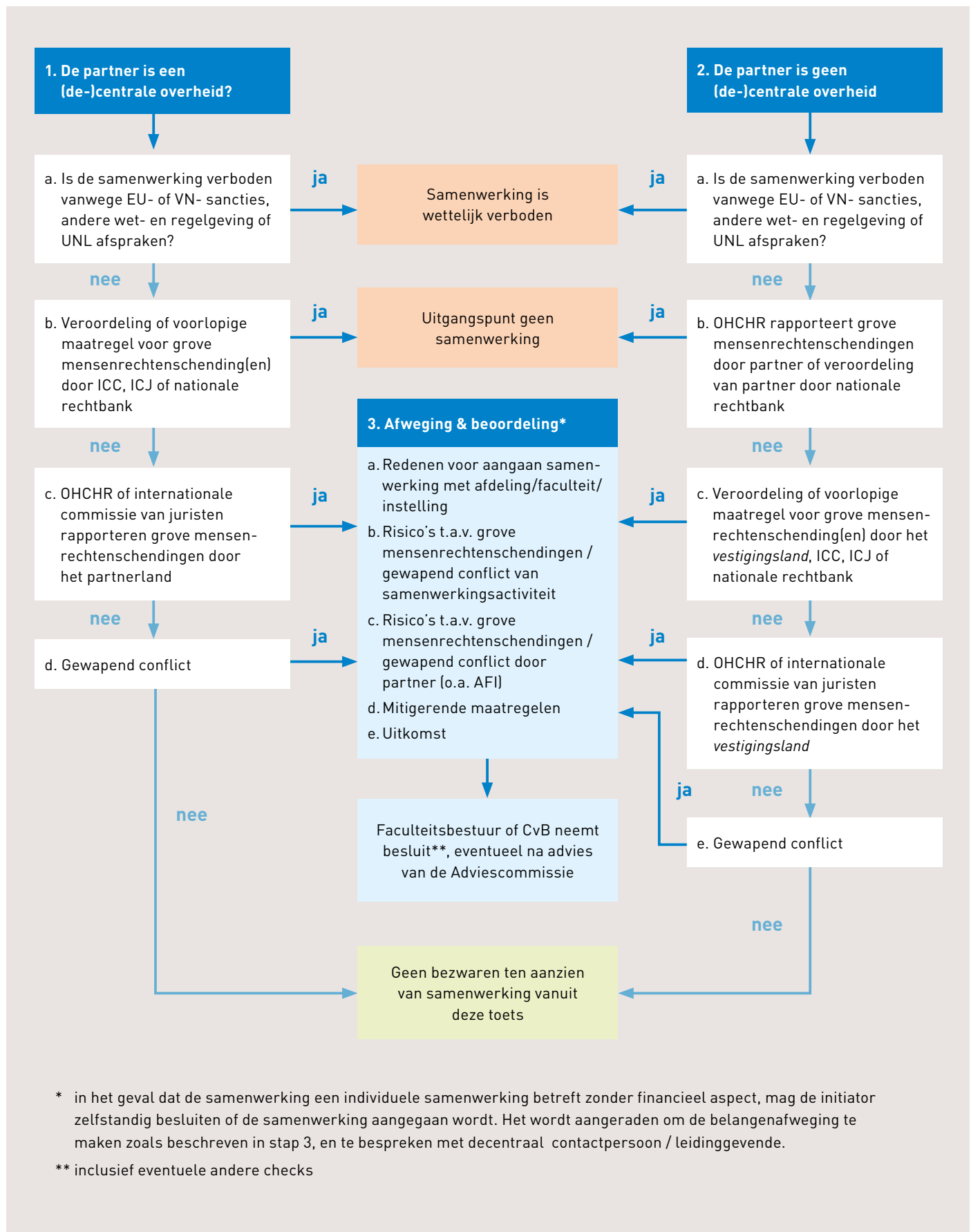
Voordat dit Toetsingskader VU-breed in gebruik kan worden genomen moeten verschillende randvoorwaarden ingevuld zijn. Voor de ondersteuning wordt eenzelfde structuur beoogd als met het thema Kennisveiligheid. Deze is gericht dat de initiator zelf de eerste stappen kan zetten en daarbij hulp krijgt vanuit de faculteit of dienst (eerste lijn ondersteuning). Daarnaast wordt voor de decentrale contactpersonen ondersteuning georganiseerd (tweede lijn ondersteuning) en een netwerk gevormd voor onderlinge kennisuitwisseling. Hiervoor wordt een centrale Adviescommissie ingericht, die om advies gevraagd kan worden. Hierin zullen de volgende expertises vertegenwoordigd zijn: internationaal recht en mensenrechten, ethiek, internationale samenwerking en juridische zaken algemeen. De leden zullen uit WP- en OBP-medewerkers bestaan.

Nadat de eerste en tweedelijns ondersteuning ingericht zijn en de betrokkenen getraind zijn, wordt het Toetsingskader in gebruik genomen. Alle VU-medewerkers moeten bij nieuwe en te verlengen samenwerkingen het toetsings-

kader verplicht gebruiken. De beoogde startdatum is 1 september 2025. De volgens het kader potentieel risicovolle samenwerkingen die de VU nu heeft, zullen in de zes maanden na 1 september getoetst worden. De VU zorgt ervoor dat het beleid en ondersteunende documentatie rondom het Toetsingskader beschikbaar is op de VUwebsite. Daarnaast zal een bewustwordingscampagne opgezet worden om het Toetsingskader en de onderliggende onderwerpen beter bekend te maken op de universiteit.

In het gebruik van het kader zal minimaal jaarlijks worden gezien of er aanvullingen en aanpassingen nodig zijn. In deze fase zal ook verkend worden of op termijn verschillende decentrale toetsen geïntegreerd kunnen worden in één proces (kennisveiligheid, fossielvrij onderzoek, wetenschappelijke integriteit), of dat deze toets toegevoegd kan worden aan het kennisveiligheidsproces zoals dat georganiseerd is. Dit heeft als reden dat bij de overweging andere factoren ook een rol spelen.

Bijlage 1: Stroomdiagram

Bijlage 2: Factsheet vragen over samenwerkingspartner om in zoekmachine in te vullen

De volgende vragen kunnen als zoektermen gebruikt worden in een zoekmachine. Wees kritisch op- en controleer de resultaten: deze kunnen controversieel zijn.

Specifieke zoektermen

- Levert [de beoogde partner] een bijdrage aan een gewapend conflict?
- Is [de beoogde partner] betrokken bij wapenontwikkeling?
- Is er bewijs voor mensenrechtenschendingen door [de beoogde partner]?
- Zijn er verdenkingen voor mensenrechtenschendingen door [de beoogde partner]?
- Is er bewijs voor aanwezigheid van militairen op de het terrein of de campus van [de beoogde partner]?

Algemene zoektermen

- Bestaan er vanuit academische opvattingen bedenkingen tegen samenwerking met [de beoogde partner]?
- Bestaan er vanuit mensenrechten bedenkingen tegen samenwerking met [de beoogde partner]?
- Is er discussie over de integriteit van [de beoogde partner]?
- Zijn er controversiële aspecten van [de beoogde partner]?
- Wat zijn enkele specifieke kritiekpunten op de [de beoogde partner]?
- Is [de beoogde partner] negatief in het nieuws geweest?

Zoek verder naar aanleiding van gevonden informatie.

Bronnen om te raadplegen

International Court of Justice - <https://icj-cij.org/home>

International Criminal Court - <https://www.icc-cpi.int/>

Office of the High Commissioner Human Rights - https://www.ohchr.org/en/ohchr_homepage

Universal human rights index - <https://uhri.ohchr.org/en>

Amnesty International - <https://www.amnesty.org/en/>

Human rights Watch - <https://www.hrw.org/am>

International Service for Human Rights - <https://ishr.ch/>

Scholars at risk - <https://www.scholarsatrisk.org/>

Uppsala Conflict Data Program - <https://ucdp.uu.se/encyclopedia>

Internationale kranten / nieuwsbedrijven

Nationale kranten / nieuwsbedrijven

Website van de partner organisatie

Bijlage 3: Overzicht landen met verhoogd risico (17 juni 2025, zie vu website voor meest recent overzicht)

Landen met voorlopige maatregel of veroordeling ICC en ICJ

- ICC: DR Congo, Filipijnen, Gaza (Hamas), Israël, Ivoorkust, Kenia, Libië, Myanmar, Soedan
- ICJ: Israël, Myanmar, Rusland, Verenigde Arabische Emiraten

Landen met grove mensenrechtenschendingen rapport van OCHCR en of Internationale Commissie van juristen

- Deze lijst wordt op vu.nl beschikbaar

Landen in conflict volgens Todays Armed Conflicts en/of Global Conflict Tracker

• Afghanistan	• Hong Kong	• Niger
• Armenië	• India	• Nigeria
• Azerbeidzjan	• Indonesië	• Noord-Korea
• Brunei	• Irak	• Oekraïne
• Burkina Faso	• Israël	• Pakistan
• Centrale Afrikaanse Republiek	• Jemen	• Palestijnse gebieden
• Chad	• Kameroen	• Rusland
• Colombia	• Kenia	• Senegal
• Democratische Republiek Congo	• Libanon	• Somalië
• Egypte	• Libië	• Sudan
• El Salvador	• Maleisië	• Syrië
• Ethiopië	• Mali	• Taiwan
• Filipijnen	• Marokko	• Turkije
• Georgië	• Mexico	• Venezuela
• Guatamala	• Moldavië	• Vietnam
• Haïti	• Mozambique	• Westelijke Sahara
• Honduras	• Myanmar	• Zuid-Sudan

Colofon

Het Toetsingskader Risico's Rndom Gewapende Conflicten en Mensenrechten in Internationale Samenwerkingen is opgesteld door een projectteam in opdracht van het College van Bestuur van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Vormgeving

Haagsblauw in opdracht van VU Designstudio

Fotografie

Too van Velzen

Versie 2.0 – 24 juni 2025